

LAGRÅDET

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2002-05-06

Närvarande: f.d. justitierådet Hans Danelius, regeringsrådet Gustaf Sandström, justitierådet Dag Victor.

Enligt en lagrådsremiss den 2 maj 2002 (Utrikesdepartementet) har regeringen beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till lag om ändring i utlänningslagen (1989:529).

Förslaget har inför Lagrådet föredragits av hovrättsassessorn Marianne Wikman Ahlberg.

Förslaget föranleder följande yttrande av Lagrådet:

2 kap. 10 a §

Paragrafen gäller återkallelse av uppehållstillstånd på grund av beslut om avvísning eller utvisning i annan EU-stat eller i Norge eller Island. Lagrådet har följande synpunkter på paragrafen.

a) I ingressen till paragrafen bör klargöras att den endast gäller uppehållstillstånd för utlänningar som inte är medborgare i en EU-stat. Eftersom det för medborgare i Norge och Island inte krävs uppehållstillstånd i Sverige, behöver dessa länders medborgare däremot inte särskilt undantas i ingressen.

b) Paragrafen ingår i det avsnitt av 2 kap. som behandlar återkallelse av tillstånd (9-13 §§). Paragraferna i detta avsnitt har tillkommit vid olika tidpunkter, och förhållandet mellan dem är i olika hänseenden

oklart. Inte heller är det tydligt hur de nu föreslagna bestämmelserna avses förhålla sig till andra redan existerande bestämmelser.

Lagrådet vill särskilt hänvisa till 9 § andra stycket, varav framgår att återkallelse av uppehållstillstånd får ske om det finns andra särskilda skäl än som anges i första stycket, dock endast om utlänningen ännu inte har rest in i Sverige. För den som inte har rest in i Sverige finns alltså redan nu en generell möjlighet att återkalla ett uppehållstillstånd, när det föreligger särskilda skäl. Den nu föreslagna paragrafen, som också innehåller "särskilda skäl" som ett kriterium, skulle alltså inte för denna grupp av utlänningar tillfoga något utöver vad som redan gäller enligt 9 § andra stycket.

För utlänningar som har rest in i Sverige skulle däremot den föreslagna paragrafen innefatta en förändring, men den skulle för denna kategori inte stämma väl överens med 9 § andra stycket, som synes innehålla ett generellt undantag för sådana utlänningar. Om kriteriet "särskilda skäl" används i den nu föreslagna paragrafen, behöver alltså lydelsen i 9 § andra stycket modifieras.

Vid föredragningen har emellertid upplysts att avsikten varit att den nya paragrafen skall tillämpas på innehavare av uppehållstillstånd, vare sig dessa rest in i Sverige eller inte. För att bestämmelserna skall bli meningsfulla och deras förhållande till 9 § andra stycket skall bli tydligt bör i så fall enligt Lagrådets mening dels kravet i paragrafen på att det skall föreligga särskilda skäl utgå, dels paragrafen göras tillämplig endast i fall som inte omfattas av 9 § andra stycket.

c) Paragrafen är så utformad att den ger intryck av att svensk myndighet skall göra en självständig prövning av om kriterierna i första stycket 1 a och b är uppfyllda. Detta kan dock inte rimligen vara meningen. Framför allt bör svensk myndighet inte pröva om

de under b nämnda omständigheterna (misstanke om brott eller omständigheter som tyder på avsikt att begå brott) faktiskt föreligger. Vad som avses måste vara att det utländska beslutet om avvisning eller utvisning grundar sig på sådana omständigheter. Detta bör framgå av lagtexten.

d) I första stycket 1 a anges som kriterium att utlänningen i den beslutande staten har dömts för ett brott för vilket inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i minst ett år. Formuleringen får anses innebära att det för brottet skall gälla ett minimistraff om minst ett år. Detta skulle i väsentlig mån inskränka tillämpligheten av bestämmelsen och framför allt omöjliggöra dess tillämpning i förhållande till länder där det inte finns några minimistraff för brott eller i fråga om brott för vilka inga minimistraff gäller.

Den föreslagna formuleringen grundar sig på den svenska versionen av artikel 3 punkt 1a) i det bakomliggande direktivet. Den där intagna bestämmelsen kan uppfattas så att minimistraffet för brottet i fråga skall vara minst ett år. En jämförelse med andra språkversioner av direktivet visar dock att detta knappast varit avsikten. Här kan hänvisas till följande formuleringar:

"... an offence punishable by a penalty involving deprivation of liberty of at least one year"

"... une infraction passible d'une peine privative de liberté d'au moins un an"

"... einer Straftat, die mit einer Freiheitsstrafe von mindestens einem Jahr bedroht ist"

"... en lovovertrædelse, som straffes med mindst et års frihedsstraf"

"... een strafbaar feit dat bestraft kan worden met een vrijheidsstraf van ten minste één jaar"

Innebörden av alla dessa språkversioner torde vara att det skall kunna följa minst ett års frihetsstraff på brottet och inte att minst ett års frihetsstraff skall vara minimistraft. Bestämmelsen bör ändras i överensstämmelse härmed.

e) I andra stycket görs ett undantag för familjemedlemmar till unionsmedborgare. Det är emellertid otydligt vad som här skall förstås med familjemedlemmar. Föredraganden har hänvisat till den krets av personer som anges i 3 kap. 5 b § utlänningsförordningen. Lagrådet finner det önskvärt att det i lagtexten anges vilka personer som åsyftas och förordar att en precisering motsvarande den som ingår i nämnda paragraf i utlänningsförordningen tas in i den nu föreslagna paragrafen.

På grund av det anförda samt efter vissa redaktionella justeringar föreslår Lagrådet att paragrafen får exempelvis följande lydelse:

”Uppehållstillstånd för den som inte är medborgare i en stat tillhörande den europeiska unionen får, även i andra fall än som avses i 9 § andra stycket, återkallas om ett beslut om avvisning eller utvisning av utlänningen har meddelats i en stat tillhörande den europeiska unionen eller i Norge eller Island och beslutet är grundat på att det föreligger ett allvarligt hot mot den allmänna ordningen eller den inre säkerheten och på

1. att utlänningen i den beslutande staten har dömts för ett brott för vilket är föreskrivet fängelse i minst ett år, eller

2. att utlänningen är skäligen misstänkt för att ha begått ett grovt brott eller att det finns starka skäl som tyder på att han avser att begå ett sådant brott.

Första stycket gäller inte sådan familjemedlem till en medborgare i en stat tillhörande den europeiska unionen eller till en medborgare i

Norge eller Island som utövat sin rätt till fri rörlighet enligt de regler som gäller inom den europeiska unionen.

Med familjemedlem förstås i föregående stycke

- make, maka eller sambo,
- barn under 21 år som är beroende av föräldern för sin försörjning,
- förälder som är beroende av barnet för sin försörjning.

Ett uppehållstillstånd får inte återkallas innan samråd har skett med den stat som har beslutat om avvisning eller utvisning.”